

Põhitond

Ühe endise näitleja
jutustus.

Fr. R. Kreutzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

EA 8704

Tallinnas, 1908.

Trükitud kristlike sõbrade kulul.

„Ärge armastage mitte maailma, ega seda mis maailmas on.“

1. Seb. 2, 15.

Usna noorelt, nii firjutas keegi tõetunnistaja Ita-
liaist, jäin ma waejekslapjeks. Mul oli suur himu
teatri järele, nii et ma iga hinna eest näitemän-
gijaks tahtsin saada. Kolmeteistkümnne aasta wanusest otisin
ma ühe teatri direktori üles, kelle peale ma nähta-
wasti head mõju awaldasin. Tema finnitask mulle, et
ma hästi teeksin, kui ma koge wäikese palga eest
peale hakkaksin. Siis astusin ma sel ajal igal wõima-
likul korral tummnaitlejana üles, ja üal ei oleks üks
ori ennaft rohkem waewanud kui mina, et oma pere-
mehe meelepärast olla. Päewad ja ööd läbi uurisn ma
wanade näitlejate näomoonutusi ja liigutusi. Oh, oleksn
ma ometi oma piibelt sel ajal nii hoolega uurinud!
Voonu poolest ei olnud ma mitte kõlbmata elufombetega,
aga kui keegi mind pattude jisse meelitas, siis ei jule-
nud ma wastu panna, kartes, et mind põigama haka-
takse. Wanduja ja joodik ei olnud ma aga mitte.

Seitsme aastase raske töö järele hakkasin ma rohkem raha teenima, ja veel seitse aastat hiljem olin ma üsna lähedal, et siinrieks meheks saada. Kõik läks hästi forda ja viimaks palgati mind ühe juure linna juurde teatrisse näitemängijaks. Rahvale meeldisin ma väga, minu ülesastumine võeti alati hea meelel vastu. Ühe kuue pärast oma iluduse ja osavuse üle, olin ma ometi avalikkude pattude eest kaitsitud. Ma põlgasin neid kui häbenemiseväärta narrust; ka wandumine ja kahe tähendusega nali ei tulnud üle minu huulte.

Sel ajal märkasin ma pealwaatajate seas ühte umbes 15 aasta vanust noortmeest, kes juure tähelepanemisega pealt kuulas, mis mind väga meelitas. Igal õhtul nägin ma teda jelsamal paigal. Tema wäljanägemine oli õrn, tal oliwad juured sinised silmad ja pehmed juuksed kui lapsel. Kahe aasta järele tuli ta harwem. Mõnikord oli ta ühe naesterahwaga, jagedamini aga üksi. Tema muudetud nägu äratas minu tähelepanemist. Tema põskedel oliwad punased plekid ja silmadel iseäraline läige. Ühe aasta pärast ei näinud ma teda mitte enam ja unustasin teda ära.

Aga Jumal ei unustanud mind mitte. Ühel päewal oli mul ühes uues tüüsis ülesandeks, ühte pastorit omas mängus näeruwääriliseks teha, ja et üks walmulik just seal lähedal elas, siis wõtsin nõuiks, teda üles otsida ja tema wiisijärgi ja kombeid hoolega tähele panna. Negawiitmatalt läksin ma sinna ja kuulsin, et teda kodu ei ole, aga et ta warsti tagasi tuleb. Dotamiseks juhti mind ühte tnppa, kuhu järgmisel filmapiigul üks haige tütarlaps sõidutooliga sisse toodi. Ma tahtsin lahutada, aga tema palus, et ma mitte ära ei läheks ja lisas juurde, et isa warsti tagasi tulla. Ma ei juuda selle tütarlapse nägu iial unustada. Ta ei olnud veel seitse-

teistkümmne aastat wana ja juba oli surm oma märgi tema otseajele wajutanud. Zialgi ei ole ma misgit ilusamat näinud. Kui ta lapseliku puhtusega lihtsalt ja joojalt omaist isast jutustas, kui palju raskesti tal ärawõita olla, siis tundsin ma ennast otsefui finnaelutatuid olema, sest ma olin tulnud jeda auuwäärt meest naeruwääriliseks tegema! Hoopis segaselt katsumin ma misgit põhjust äraminemiseks leida, ja ütlesin wiimaks: „Teie olete wiist haige olnud?“ Tema nägu läks rõemjaks. „O ja,“ ütles ta, „juba mitu kuud olen ma sellele elule kadunud; ma olin wäga haige ja ei saa enam terweks; ma igatsen taewase kodumaa järele.“ Tema sügaw pill, tema kofkupandud känd tema wärisewad huuled, — see ei olnud mitte näitemäng.

Ma tundsin, just kui oleks mõel minu hingeist läbi tunginud. Ma jäin liiskumata istuma, patt sai minu sees Jumala Waimu läbi awaifuks. Kui siis wana, hea pastor siise astus, ütlesin ma temale wärisedes, mispärast ma sinna tulnud ja mis mind seal finni hoidis: nimelt, et ma temalt fristlikku nõuandmist saada tahan. Imelik on see tõeste, kui ma selle loo peale mõtlen. Kui edew, äraeksitatud inimene astusin ma selle wana pastori majasse. Maudlikult, kahetjedes, palawa igatsusega rahu järele, mis sureja tütarlapse näust wälja paistis, astusin ma sealt wälja.

Mõne aasta pärast ei olnud ma enam näitleja, waid ewangeliumi kuulutaja. Seal meelel wahetasin ma oma kasutoowa ameti selle wäsema wastu ümber. Ma kuulutasin ainult Kristusest ja tema ristist. See, mis ma leidnud olin, oli mulle enam wäärt, kui kõige maailma warandused.

Ühel päewal kutsuti mind ühe raskest haige nooremehe juurde, kes mind näha igatseda. Ma ruttasin tä-

hendatud maja juurde; see oli väga tore ja kõige ilusamas linnajaus. Mind juhutati ühte tuppa, kus see haige ühe toreda woodi peal oli; ta oli oma viimsele tunnile õige lähedal. Tema otseärsine oli walge kui marmor ja ta kenad juuksed rippusiwad üle padja serwa. Ta oli väga ärafiuwanud ja ta nägu walude läbi wõeraks tehtud. Waikides istusin ma tema woodi juurde, sest ma arwasin, et ta mind ei märka, kui ta järsku oma silmad lahti tegi ja etteheitwa ja wihase pilguga minu peale waatas.

„Teie olete tulnud,“ ütles ta pilkamiisi ja wahetewahel seisatades, „et ühe laewahuffaminekut pealtwaadata, milles Teie peasüüdlane olete.“ — Ma olin kui kivistatud; aga siis tärkasiwad kanged mälestused minus elule. Tema oli see noormees, kes aastate eest nii juure huwitusega teatris pealtkuulanud oli. „Jah, Teie! Teie olete nüüd ewangeliumi teender? Tehke oma töö tühjaks, enne kui Teie patustele jutustate, andke mulle tagasi, mida ma kaudanud olen, minu hinge!“

„Minu armas noor sõber,“ ütlesin ma hoopis ehmatanult. Tema rääkis waele: „Teie sõber? Mina ei ole mitte Teie sõber, ma ütlen, Teie olete minu surma juures süüdlane. Siin oma walude jees, kus kõik põrgu hirmutused minu ümber on, siin ilma palweta, ilma Kristuse ja surres, siin ütlen ma, Teie olete kõige selle wiletuse juures süüdlane. Teie nõiutajite mind, ma käisin Teie järel, ja õnnelik olin ma ainult jelles ko'edas, hingehuffawas teatris. Kõik headuse on see minus ärariffunud ja mu hinge on ta surmanud. Ja nüüd,“ rääkis ta pilkawalt naeratades, mis mind hirmutas, edasi, „nüüd häwitage oma töö ära. On see õigus, et Teie, kes mind ärariffusite, peastetud olete ja mina hukka lähen?“

„Oh, ärge rääkige niiwiisi,“ hüüdsin ma hirmumult, „ma tõendan Teile, et ma oma mõõdaläinud elu kahjatsenud olen. Ma tunnen, kui palju kurja ma teinud olen. Andke mulle andeks, ma palun Teid oma põlvede peal, nii kui ma Jumalat palun, et tema Teile andeks annaks, kui Teile aga mind kuulda võtate. Ma wannutan Teid, minge Kristuse juurde, nii kui mina jeda tegin. Ma tahaksin oma mõõdaläinud elu ärakäwitada, aga ma ei juuda. Ma olen jeda kahjatsenud, ma olen ennast alandanud, ja tahaksin ka Teid selle armulise Ünnistegija juurde juhatada, kes meie pattusi ära pesta võib.“

Ühe silmapilgu waatas ta mulle liikumata otsa. Tema huuled värisejivad ja sügawa ohkamisega kattis ta näu kätega finni ja hakkas ägedalt nutma. Meie nuttime üheskoos! Mitte ükski haige ei ole mulle nii unustamata meele jäenud. Haige rind tõusis ja wajus nuuskumiseft, kuna mina omas hingeahastuses surma võimu peale mõtlejin, mis inimeje peale niijugust mõju avaldab.

„Oh, ma olen kõik faudanud, mis inimeste lugupeidamist võibda,“ ütles ta nuuskudes. „Ma oleksin kaua elada võinud, aga nüüd lähenen ma hauale, kuna ma oma ema jäudant murdnud, nime mida ma kannan, ärateutanud olen. Oma haiguse ajal olen ma Teile peale, ja selle peale, kudas Teile mind ennast imetlema panite, selle wastuseismata nõidusliku jõu peale, misga Teile minu peale mõjusite, mõelnud ja olen Teid wihanud, jah, ma olen Teid neednud!“

„Ma olen jeda ärateeninud,“ wastajin mina, „aga ma ei wõi jeda mõtet ärakanda, et Teile mind jures neate. Ma tahan, nii palju, kui ma juudan, jeda kurja, mis ma Teile teinud, jälle heaks teha. Ma tahan Teile

ütelda, et nii kõlbmata kui Teie enese ja Jumala silmis küll olete, et Jeesus Teie Õnnistegija on ja Teid oma õigusega tahab katta. Ma tahan Teile ütelda, et taewas rõõm on ühe patuse pärast, kes meelt parandab, enam kui 99 õige pärast, kellel meeleparandamist tarvis ei ole. Jeesus ei ole mitte õigete, vaid patuste pärast tulnud. Kas Teie annaksite mulle andeks, kui ma Teid Jumala Talle juurde juhatan, kes maailma patud ära kannab?"

Ühe filmapilgu waitimise järele ütles jureja: „Jah, tehke jeda, andke mulle minu lootus tagasi, pisut lootust, et Jumal mind vastu võtab. Oh, paluge minu eest, ja ma annan Teile andeks.“ Ta sirutas mulle oma pisarateist märja kää. Oh, kuidas palusin ma nüüd selles mõttes, et jeda hinge minu käest nõutakse! Siiski ei ole ma niiviisi palunud ja nutnud ja veel suurema hooga joofinud minu pisarad, kui jureja mulle ütles, et ta kõik oma lootust Jeesuse Kristuse peale panna ja ennast termelt oma hinge Peastjale äraanda tahab.

Järgmisel hommikul ruttasin ma hästi warakult sinna majasse tagasi, kus mina, ma võin ütelda, oma elu kõige kohutavamaid filmapilku läbielanud olen. Kinnipandud afnahtuigid lasiwad mind juba aimata, et surm sel öösel seal oma töö lõpetanud on. Mind juhutati isegi ühe woodi juurde. Ma nägin jeda kallist palet veel kord. Kuulsed ei olnud enam šašis. Armastaja ema käded oliwad lahkunud kenad juuksesaga'gad korraks jeadnud, mis marmorist walge. at ja külmemat nagu ümbritsejwiad. Tema huultel oli just kui taewalik naeratus lehwimas.

„Ta on õndjaste lahkunud,“ ütles mulle ema, „ja käskis mind Teile ütelda, et ta heal meelel sureb, ja et

ta ees valgus on. Aga halastage minu peale, mul ei ole enam poega."

Ma palusin emaga jeltsis, nii kui ma tema pojaga palunud olin, ja pisut hiljem, kui ma puuiärgi üle kummardasin, uskusin ma, et nooremehe kahwatanud huuled mulle mitte enam seda hirmjat aga õiglast etteheidet ei ütle: „Sina oled mind hukka saatnud!“ vaid taewalikkude sõnumit, mille järele minu hing igatsenud oli: „Kristus on mind peastnud!“

